

Список використаних джерел

1. Мусиездов А. А. Город как культурная форма // Социологическое обозрение. 2013. Т. 12. № 3. С. 121 – 136.
2. Вирт Л. Избранные работы по социологии. Сборник переводов / РАН ИНИОН. – М.: ИНИОН, 2005 – 244 с.
3. Казакова А. Ю. Современные городские трущобы: методико-методологические проблемы изучения маргинальных слоев. // Вестник Московского университета. Сер. 18. Социология и политология. 2010. № 2. С. 80 – 90.
4. Малетин С. С. Трущобы как туристская дестинация // Вестник кемеровского государственного университета. 2015. № 2. (62). Т. 7. С. 42 – 46.

*Ольховська Олена Владиславівна, кандидат архітектури, доцент,
доцент кафедри дизайну архітектурного середовища
Київського національного університету будівництва і архітектури
Ахунова Людмила Сергіївна, магістр філософського факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

**МІСТОБУДІВНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ПУБЛІЧНИЙ ТА
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР**

Кожне місто має свої особливі риси незалежно від місця розташування, розміру та часу існування, крім того місто загалом, як і кожний його елемент, є продуктом людської діяльності, як матеріальної, так і духовної. Впродовж тривалого часу міський простір був територією, де відбувалися певні художні практики, результати яких впровадилися на вулицях, площах, в парках тощо. Наявний фізичний простір міста є не тільки міською територією, що містить архітектурні й інші об'єкти людської діяльності, а простором, який формується соціально і культурно. Таким чином в містобудівному середовищі закладаються світоглядні ідеали суспільства за допомогою різних об'єктів, в тому числі об'єктів творчості митців різних галузей, що відображують інформаційне поле їх діяльності, а також соціокультурні потреби міської громади. В цьому сенсі важливим аспектом розуміння сутності містобудівного середовища стає визначення терміну «публічний простір», що виявляє саме взаємодію потреб місцевої громади, креативних зусиль митців та якостей міського простору. Можливості сучасних творчих практик, що ставлять перед собою соціальні завдання і спрямовані на прийняття громадською більшістю, стають все більш впливовими при влаштуванні містобудівного середовища. Саме сучасні творчі практики перетворюють фізичний простір міста, в якому проходять відповідні творчі процеси, на «публічний простір», який має іншу змістовну сутність і набуває нового інформаційного значення. В цьому сенсі варте уваги наукове дослідження Юнько Кондо (Junko Kondo) «Активізація громадського специфічного мистецтва і арт-фестивалів: випадок арт-місця Наошіма» (Revitalization of a community site-specific art and art festivals: a case of art site

Naoshima), в якому автор розглядає питання чи може мистецтво розширювати межі своєї прояви і стати засобом комунікації, що сприяє взаємодії мистецтва і спільноти, в результаті якого виходить до висновку, що з кінця 60-х, а саме при появі ленд-арту, митці починають працювати з міською громадою або шляхом діалогу, або співробітництва. Це дослідження вивчає широкий спектр художніх практик, які засновані не тільки на топографії обраного місця, але й його історичному, соціальному та політичному походженні, та на взаємодії спільноти, що отримує соціальну користь від такої художньої практики [7].

Міський простір є громадським за визначенням, призначеним для масового громадського використання, але має різні режими використання та засоби застосування. Соціологічні дослідження в більшій мірі визначають публічний простір як загальнодоступне місце взаємодії різних верст міської спільноти, що знаходиться поза сферою приватного і має комунікаційний характер. Послідовники теорії німецького філософа Юргена Габермаса провідне значення надають саме політичному аспекту функціонування публічного простору, як місцю спілкування міської спільноти для реалізації своїх соціальних та політичних можливостей за допомогою прилюдної прояви власних поглядів та відстоювання своїх прав та інтересів. Такий підхід свідчить про використання поняття публічного простору в різних смислових аспектах і виявляє ознаки публічного простору і як фізичного місця, і як соціальної комунікації, що існує тільки при їх взаємодії. За дефініцією філософа-політолога Ханни Арендт основними рисами публічності міського простору є мова та дії, що відбуваються за допомогою обміну думками та інформацією і є найбільш близькими до античної грецької агори та римського форуму — історично сформованому урбаністичному укладу життя, що мало демократичне міське управління. Втім професор соціології Лондонської економічної школи Річард Сеннетт, при дослідженні феномену публічного простору, відзначив, що на сьогодні публічний простір міста зазнав значної трансформації, і є майданчиком саме спостереження, а не спілкування [1]. Це відображує трансформацію культурної складової прояви публічності простору і віддзеркалює перетворення соціокультурної характеристики комунікаційного аспекту міського простору з вербальної на візуальну. Саме такий підхід виявляє містобудівне середовище як інформативний простір у його метафоричному значенні та відзначає провідну роль публічного простору в функціонуванні міста. У зв'язку з цим поняття публічного простору віддзеркалює його цілісність в фізичному та соціальному аспектах.

В реаліях сталого розвитку міст публічний простір характеризується соціальним переосмисленням змісту містобудівного середовища, при якому архітектурна організація та дизайн міського простору призводить до його активного соціального використання. Впровадження художніх практик в функціонування публічних просторів забезпечує можливості як для дозвілля, так і комунікації більшості представників міської громади. В цьому сенсі міський простір становиться місцем для творчості художників, а дизайн міського середовища має характер співробітництва між всіма учасниками

процесу та включає детальний аналіз функціонування подібних просторів. Саме такий спосіб є основою роботи муніципалітетів багатьох прогресивних міст світу, що прийнятий в процесі формування публічного простору.

Художники завжди в той чи іншій формі приймали участь в перетворенні художнього образу міста, хоча впродовж ХХ століття їх роль в цьому процесі значно зменшилася, а замість образотворчого мистецтва постала реклама, що було пов'язано з новим підходом в соціальній політиці. Проте художні практики, що відбувалися в другій половині ХХ ст. залучили до своєї орбіти прикордонні області культури, завдяки чому відбулося розмивання між ними змістових меж. Як зазначив Девід Хардінг в роботі «Публічне мистецтво — спірний термін і спірна практика» Ірвінг Сандлер, американський мистецтвознавець, був одним із перших, хто сказав: «якщо достатня кількість художників отримає можливість працювати в публічних просторах, може сформуватися нова естетична традиція, традиція сучасного мистецтва в громадських місцях (public art), відмінного від мистецтва майстерень (studio art)» [6].

Коли мистецтво долучилося до прикордонних областей, воно стало виражатися особливими художніми засобами, шукаючи можливості відреагувати на соціальні запити, що стало новою мотивацією для митців. Так екологічні проблеми 1970-х і 1980-х рр., які стають замовленням суспільства, служать причиною появи нових творчих практик, які відбуваються в містобудівному середовищі, що підтверджується запровадженням спеціальних арт-програм, таких як програма High Line Art (2009) для скверу High Line, що перетворений з колишньої залізничної гілки в центрі Нью-Йорка; художній проект KunstKanal (2010), впроваджений в Пейзажному парку Дуйсбург–Північ, що був покликаний надати колишнім промисловим територіям Рурської області культурне значення; програма міського парку Gleisdreieck (2012), створеного з частини залізничного вокзалу в Берліні, в якому регулярно проводяться виставки сучасного мистецтва під відкритим небом. Ці приклади свідчать про інформативність міського простору, що закладена в соціокультурному напрямку розвитку містобудівного середовища.

Список використаних джерел:

1. Грищенко М. Публічний простір міста як об'єкт соціологічного дослідження / М. Грищенко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка: Соціологія. — 2016 — №1(7) — С. 31-38.

2. Искусство как инструмент социальных изменений: арт-практики в общественных пространствах [Электронный ресурс] — Режим доступа: <https://theoryandpractice.ru/seminars/53483-iskusstvo-kak-instrument-sotsialnykh-izmeneniy-art-praktiki-v-obshchestvennykh-prostranstvakh-26-10>.

3. Ландшафтний парк «Дуйсбург-Норд» [Электронный ресурс] // Википедия : свободная энциклопедия. — Режим доступа: https://uk.wikipedia.org/wiki/Ландшафтний_парк_«Дуйсбург-Норд».

4. Хартия «города Европы на пути к устойчивому развитию» (ольборгская хартия) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.dzyalosh.ru/02-dostup/books/otcrit/r3-hartiy>.

5. Экология мегаполиса [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://1tmn.ru/style/urbanism/ehkologiya-megapolisa-4135512>

6. Harding D. Public art-Contentious term and contested practice / D. Harding. — Glasgow : Foulis Press 1996. — 95 p.

7. Kondo J. Revitalization of a Community. Site-Specific Art and Art Festivals. A Case of Art Site Naoshima / J. Kondo. – 2012. – 144 p.

8. Zukin, Sharon The Culture of Cities / Sharon Zukin. — Cambridge, MA: Blackwell Publishers, 1995 [Electronic resource] // Archdaily : the world's most visited architecture website. — Mode of access: <https://ru.scribd.com/doc/315412654/Sharon-Zukin-The-Cultures-of-Cities-Blackwell-1995>.

*Орленко Микола Іванович, кандидат технічних наук,
президент корпорації «Укрреставрація»*

СИСТЕМА МОНІТОРИНГУ ЗА СТАНОМ ОХОРОНИ І РЕСТАВРАЦІЇ ПАМ'ЯТОК АРХІТЕКТУРИ І МІСТОБУДУВАННЯ

System monitoringu za stanem ochrony i renowacji zabytków w zakresie architektury i urbanistyki

W artykule podjęto problem zachowania i renowacji zabytków architektury. Ukraina zobowiązana zabezpieczać należyty stan swojej nieruchomej spuścizny, jednak dzisiejsze państwo znacznie odstaje od międzynarodowych wymogów ochrony historyczno-kulturalnych dorobków. Określono konieczność stworzenia systemu monitoringu zabytków architektury i urbanistyki w celu przywiedzenia ojczyźnej branży ochrony zabytków do poziomu światowych standardów, określono miejsce i rolę branży konserwatorskiej w warunkach teraźniejszości.

Analiza doświadczenia konserwatorskiego lat niezależności Ukrainy dowodzi, że we współczesnych warunkach poręczeniem efektywnej kompleksowej renowacji jest opracowanie naukowo-technologicznej i organizacyjnej dokumentacji na podjęcie naprawczy – konserwatorskich prac.

Rejestr instrukcji musi włączać wiadomości o lokalizacji obiektu, reliefie, runtach, tło zabudowie, sieciach inżynierskich, wiadomościach o objętościowolaniistycznych konstruktywnych właściwościach, architektonicznych i konstruktywnych węzłach i detalach, decorum w wnętrzu i zewnątrz. Budowlane i wykończeniowe materiały, a także historyczne zaświadczenia, bibliograficzne dane, archiwalne dane, architektów.

Słowa kluczowe: *monitoring, renowacja, instrukcje architektury i urbanistyki, techniczny stan.*